

SUNUŞ

Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı tarafından düzenlenen “Kuruluşundan Günümüze Türk Ordusu” konulu On İkinci Askerî Tarih Sempozyumu, 20-22 Mayıs 2009 tarihleri arasında İstanbul/Harbiye Askerî Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığında icra edilmiştir.

Sempozyuma; Türk Silahlı Kuvvetlerinin değişik kurum ve kuruluşlarında görev yapan general, amiral, subay ve sivil tarih uzmanları, emekli general ve subaylar, çeşitli üniversitelerin rektör, dekan ve bölüm başkanları ile tarih ve uluslararası ilişkiler bölümlerinden öğretim üyeleri, Harp Akademileri Müdavimi öğrenci subaylar, Deniz ve Hava Harp Okulları öğrencileri olmak üzere toplam 314 kişi katılmıştır.

Sempozyumun amacı, Türk tarihi ile bütünleşmiş ve Türk kültürüyle özdeşleşmiş olan Türk ordusunun ve Türk askerî kültürünün gelişimini tarihî kronoloji içinde çok yönlü değerlendirerek asker-sivil tüm akademisyenlere tarih ve askerî tarih yazıcılığı konusunda canlılık yaratacak yeni açılımlar kazandırabilmek olarak belirlenmiştir.

Sempozyumun ilk günü icra edilen tören, ATASE Başkanı Hv.Pl.t.Korg. Abidin ÜNAL tarafından yapılan açış konuşması ile başlamış, müteakiben Türk Askerî Tarih Komisyonu Genel Sekreteri tarafından “Kuruluşundan Günümüze Türk Ordusu” konulu bir sunum takdim edilmiştir. Üç günlük sempozyum süresince programa bağlı olarak icra edilen 10 ayrı oturumda asker ve sivil tarihçiler tarafından hazırlanan 30 bildiri sunulmuştur. Sempozyum, Prof.Dr. Ergun AYBARS tarafından yapılan kapanış ve değerlendirme oturumunun ardından ATASE Başkanı'nın yapmış olduğu sempozyum kapanış konuşması ile sona ermiştir.

On İkinci Askerî Tarih Sempozyumu'nda Türk ordu tarihi, MÖ 209 tarihinden günümüze kadar olan süreci içeren Eski Türk devletleri, Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu Selçuklu Devleti ve Anadolu Beylikleri, Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Dünya Savaşı, Millî Mücadele ve Cumhuriyet dönemindeki yaşanan tarihî olaylar ve değişimler göz önünde tutularak ele alınmıştır.

Sempozyumda sunulan bildirilerde;

- Binlerce yıllık tarihî bir geçmişe sahip olan Türk milletinin farklı coğrafyalarda kurmuş olduğu devletlerde en önemli unsur olan ordunun vazgeçilmezliği vurgulanırken, ortak iradeyi oluşturan değerler sisteminin en üstünde yer alan ordu ve devlete bağlılık duygusunun “ordu-millet” kavramında yatmakta olduğu dile getirilmiş,

- “Ordu-millet” kavramının yaşayan bir gerçek olduğu, Kurtuluş Savaşı'nda Türk milletinin topyekûn vatan savunmasında bir kez daha kendisini gösterdiği, söz konusu karakterin Türk milletini diğer milletlerden ayıran temel bir nitelik olduğu üzerinde durulmuş,

- Türk ordusunun çağdaş yöneliminin ve yaratıcılığının, devletin çağdaşlaşma kültürüne yansımaları ve çağdaşlaşma hareketlerine olan büyük katkısı örneklerle dile getirilmiştir.

- Türk ordusunun Türk tarihine nasıl yön verdiği ve akış kazandırdığı ele alınırken, tarihte her bir dönemi kendi döneminin koşullarını göz önünde bulundurarak analiz etmenin gereği açıklanmış,

- Ordu ve ordunun yarattığı gücün yüksek bir eğitim ve disiplin, sarsılmaz bir irade ile özveri gibi askerliğin temel vasıflarının yanı sıra silah ve teçhizatla çağdaşlık, strateji ve teknolojiye üstünlük ile sağlandığı belirtilirken, bu konuda erişilen düzeyin aynı zamanda bu orduları içinden çıkaran toplumun gelişme düzeyinin de bir göstergesi olduğu vurgulanmıştır.

- Sempozyum süresince oturumları idare eden akademisyenler tarafından da dile getirildiği gibi tarih yazıcılığı konusunda ulaştığımız seviyenin sahip olduğumuz zengin ve köklü tarihimiz yanında yetersiz kaldığı, bu nedenle yerli yabancı arşivlerdeki bilgileri gün ışığına çıkarmaya çaba gösterilmesinin yanında üretilen bilgiden geleceğe yönelik görüş ve fikir üretecek eserler de ortaya koymamız gerektiği belirtilmiştir.

- Bu değerlendirme, asker sivil pek çok akademisyeni bir araya getiren On İkinci Askerî Tarih Sempozyumu'nun askerî tarih yazımına yapabileceği olumlu katkıları düşündürürken, diğer taraftan Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ün "Türk milleti ne vakit yükselmek için bir adım atmak istemişse, bu adımların önünde daima önder olarak kendi kahraman evlatlarından kurulu ordusunu görmüştür." sözünde kısa ve öz bir şekilde ifade edilen tarihî gerçekliği de hatırlatmaktadır.

Sempozyumda sunulan bildiriler ile sempozyum açış ve kapanış konuşmalarını kapsayan ve asker-sivil tüm araştırmacıların istifadesine sunulan "On İkinci Askerî Tarih Sempozyumu Bildirileri-I" adlı bu kitap, ATASE Askerî Tarih Etüt Merkezi (ATEM) Başkanlığı Türk Askerî Tarih Komisyonu (TATK) Genel Sekreterliğince düzenlenerek yayıma hazırlanmıştır.

Saygılarımızla...

Abdullah ATAY
Korgeneral
ATASE ve Dent. Başkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

İÇİNDEKİLER.....	III
Genelkurmay ATASE Başkanı Hv.Plit.Korg.Abidin ÜNAL'ın On İkinci Askerî Tarih Sempozyumu Açış Konuşması.....	1
Genelkurmay ATASE Başkanlığı TATK Genel Sekreteri Hv.Öğ.Yb.Rezzan ÜNALP'ın "Kuruluşundan Günümüze Türk Ordusu" adlı takdimi.....	7

I. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof.Dr. İlber ORTAYLI

BİLDİRİLER

1. Prof.Dr.Saadettin GÖMEÇ	Eski Türk Ordusunun Genel Mahiyeti...	19
2. Prof.Dr.Salim KOCA	Türkiye Selçuklularında Ordu ve Askerî Kültür.....	31
3. Prof.Dr.Yusuf OĞUZOĞLU	Ordu-Millet Dayanışması Bağlamında Türk Askerî Çağdaşlaşma Kültürünün Oluşması.....	55

II. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tuncer BAYKARA

BİLDİRİLER

1. Yrd.Doç.Dr.Güray KIRPIK	Haçlıların Anadolu İstilasası Sırasında Selçuklu Savaş Teknik ve Taktikleri (1097-1107).....	93
2. Doç.Dr.Altan ÇETİN	Memlûk Ordusunda Haberleşme ve Casusluk.....	115
3. Dr.Dz.Öğ.Alb.Rasim ÜNLÜ	Stratejisi Yarım Kalan Askerî Deha: İzmir Fatihî Emir Çağa Bey.....	125

III. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof.Dr.Mehmet SARAY

BİLDİRİLER

1. Doç.Dr.Bülent ARI	Acemi Ocağından Yeniçeri Ordusuna ve Tımarlı Sipahiler.....	147
2. Dz.Kur.Kd.Alb.Ali Rıza İŞİPEK	Denizler Hâkimiyeti ve Osmanlı Deniz Gücü.....	167
3. Bnd.Yb.Mustafa Uğur AKTEN	Askerî Bandonun Kuruluşu ve Mehter.....	177

IV. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof.Dr.İbrahim YILMAZÇELİK

BİLDİRİLER

1. Prof.Dr.Mehmet İNBAŞI Osmanlı-Lehistan Harplerinde Sefer Yolu ve Tuna Nehri'nin Stratejik Önemi (XVII. Yüzyıl)..... 185
2. Arş.Gör.Süleyman POLAT Sadrazam Mehmet Paşa'nın Revan Seferi Hazırlıkları Aşamasında Osmanlı-Safevi Sınır Bölgesinde Yürüttüğü Faaliyetler..... 209
3. Arş.Gör.Yunus İNCE Tarihin Tahrifi ya da Yeniden İnşasına Örnek Bir Vaka: Yeniçeri Ocağının Kaldırılması..... 219

V. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof.Dr.Reşat GENÇ

BİLDİRİLER

1. Tümğ.Hakkı Yılmaz ÇİYAN Osmanlı İmparatorluğu'nda XIX. Yüzyılda Askere Alma Sistemi (1826-1914)..... 241
2. Doç.Dr.Osman KÖKSAL Osmanlı Devleti'nde Askerliğin Vatandaşlık Mükellefiyetine Dönüşümünün Evrimi..... 259
3. Prof.Dr.Selami KILIÇ Alman İmparatorluğu'nun Kutsal Savaşı: "Cihat" Mimarları, Söylem ve Girişimleri..... 275

VI. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof.Dr.Ahmet Mete TUNÇOKU

BİLDİRİLER

1. Prof.Dr.Yavuz ASLAN Rusya'daki Türk Harp Esirleri Arasında Bolşevik Propagandası ve Onlardan Oluşturulan Kızıl Birlikler..... 295
2. Doç.Dr.Vahdet KELEŞYILMAZ- Arş.Gör.Gülsüm POLAT Osmanlı Ordusunun Birinci Kanal Harekâtı Arifesinde İstihbarat Faaliyetleri..... 327
3. Öğ.Ütğm.Sezgin KAYA Osmanlı Savunma Stratejisinde Nehirler "Rumeli'deki Nehirler ve Stratejik Kaleler Örneği"..... 337

VII. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof.Dr.Sabahattin ÖZEL

BİLDİRİLER

1. Dr.Alb.Yaşar ERTÜRK Birinci Dünya Savaşı'nda Galiçya Cephesi'nde Türk Ordusunun Katıldığı Muharebeler..... 349
2. Prof.Dr.Hikmet ÖZDEMİR Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Ordusunda Kayıp İstatistikleri Üstüne Bir Değerlendirme (1914-1918)..... 383
3. Doç.Dr.Melek ÇOLAK Macar Kaynaklarına Göre Türk-Macar Askerî İlişkileri (1912-1918)..... 395

VIII. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof.Dr.Selami KILIÇ

1. Yrd.Doç.Dr.Ahmet Emin Kuvayımilliyeden Düzenli Orduya YAMAN Geçiş ve Ordu-Millet Dayanışması... 415
2. Prof.Dr.Esat ARSLAN Büyük Taarruz Sonrası "İzmir Yangını" Meselesi..... 447
3. Doç.Dr.Mehmet OKUR Mütareke Döneminde İngilizlerin Türk Ordu Kumandanlarını Etkisizleştirme Girişimleri..... 465

IX. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof.Dr.Hale ŞIVGIN

1. Dr.Öğ.Yzb.Hüsnü ÖZLÜ Millî Mücadele Dönemi ve Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Türk Ordu Teşkilatında Harp Sanayisi Kurma Girişimleri, (İmalat-ı Harbiyeden Askerî Fabrikalara, Uçak Fabrikaları, Tersaneler)..... 485
2. Öğretim Üyesi Bülent Dünya Askerî Havacılığında Bir Öncü YILMAZER Olarak Türk Ordusunda Havacılık..... 521
3. Dr.E.Kur.Alb.Ali DENİZLİ Kore Harbi'ne Türk Askerinin Katılması ve Kore Harbi'nde Türk Askerlerinin Yarattığı Kahramanlıklar.. 533

X. OTURUM

Oturum Başkanı: Dr.E.Tuğg.Erdal YURDAKUL

1. Yrd.Doç.Dr.Vehbi Zeki Kıbrıs'ta Rum-Yunan Darbesi'nin SERTER Gerçek Nedenleri ve Barış Harekâtı (1970-1974)..... 565

2. Dr.E.Kur.Kd.Alb.Oğuz KALELİOĞLU	Kıbrıs Barış Harekâtı'nda Gazimagosa Savunması.....	599
3. Tuğg.Ömer ESENYEL	Günümüzde Türk Ordusu ve Dünya Orduları Arasındaki Yeri.....	621
Prof.Dr.Ergün AYBARS'ın Değerlendirme Konuşması.....		659
Genelkurmay ATASE Başkanı Hv.Plt.Korg.Abidin ÜNAL'ın On İkinci Askerî Tarih Sempozyumu Kapanış Konuşması.....		667